

УДК 633.111.1:631.58

ПРАВДЗИВА І. В.**Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України,****вул. Центральна, 68, с. Центральне Миронівської ТГ Обухівського р-ну Київської обл., 08853, Україна**

e-mail: irinaprawdza@gmail.com, тел. +380979612413

ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕНОТИПІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЯКОСТІ ЗЕРНА З УРАХУВАННЯМ УРОЖАЙНОСТІ

Пшениця (*Triticum aestivum* L.) – одна з основних культур для харчування людства. Зростання виробництва високоякісного зерна є одним із важливих завдань сільськогосподарської науки та виробництва. Якість зерна пшениці визначається сукупністю її властивостей, які задовольняють конкретні потреби споживачів. *Triticum aestivum* L. потрібно оцінювати за комплексом всіх показників якості з урахуванням врожайності.

Метою дослідження було проаналізувати та виділити генотипи пшениці м'якої озимої за показниками якості зерна з урахуванням врожайності в умовах центральної частини Лісостепу України.

Дослідження проводили в Миронівському інституті пшениці імені В. М. Ремесла НААН України протягом 2016/17–2018/19 рр. Оцінювали сімнадцять генотипів пшениці м'якої озимої ('Подільська' (St), 'МІП Валенсія', 'МІП Вишиванка', 'МІП Княжна', 'Трудівниця миронівська', 'Балада миронівська', 'Вежа миронівська', 'Грація миронівська', 'Естафета миронівська', 'МІП Ассоль', 'МІП Дніпрянка', 'МІП Лада', 'МІП Фортуна', 'МІП Ювілейна', 'Еритроспермум 55023', 'Лютесценс 37519', 'Лютесценс 55198') за врожайністю, фізичними показниками якості зерна та борошна, реологічними властивостями тіста, хлібопекарськими властивостями борошна. Генотипи висівали за трьома строками сівби (26 вересня, 5 жовтня, 16 жовтня) після п'яти попередників (сидеральний пар, гірчиця, соняшник, кукурудза, соя).

Для оцінювання генотипів обраховували індекси показників якості з урахуванням врожайності в середньому за роки, строками сівби та попередниками. Всі генотипи прирівнювали до сорту-стандарту 'Подільська'.

За масою 1000 зерен перевищували стандарт генотипи 'МІП Валенсія' (0,24), 'Трудівниця миронівська' (1,43), 'Балада миронівська' (0,67), 'Вежа миронівська' (0,56), 'Естафета миронівська' (0,44), МІП Дніпрянка

(1,01), 'Лютесценс 37519' (1,42), 'Лютесценс 55198' (1,10); за *натурою зерна* – 'МІП Валенсія' (0,89), 'Трудівниця миронівська' (1,32), 'Балада миронівська' (0,13), 'Естафета миронівська' (1,35), 'МІП Ассоль' (0,86), 'МІП Дніпрянка' (0,51), 'Лютесценс 37519' (1,45), 'МІП Ювілейна' (0,34); за *вмістом білка* – всі крім сортів 'МІП Вишиванка' (-1,94), 'Балада миронівська' (-0,90); за *показником седиментації* – 'МІП Ассоль' (2,15), 'МІП Ювілейна' (1,47); за *вмістом сирової клейковини* – 'МІП Валенсія' (1,18), 'МІП Княжна' (-0,20), 'Балада миронівська' (-0,11), 'Вежа миронівська' (-0,29), 'Грація миронівська' (1,21), 'Естафета миронівська' (1,43), 'МІП Ассоль' (0,97), 'МІП Дніпрянка' (0,27), 'Еритроспермум 55023' (1,20), 'Лютесценс 37519' (0,12), 'МІП Ювілейна' (0,28); за *силою борошна* – всі крім сортів 'Грація миронівська' (-2,27), 'МІП Дніпрянка' (-0,91), 'Еритроспермум 55023' (-1,14); за *пружністю тіста* – всі крім сортів 'Грація миронівська' (-2,19), 'МІП Дніпрянка' (-1,06); за *водопоглинальною здатністю борошна* – всі крім сорту 'МІП Княжна' (-1,20); за *валориметричною оцінкою* – 'МІП Валенсія' (0,31), 'МІП Княжна' (1,16), 'Трудівниця миронівська' (0,33), 'Балада миронівська' (0,54), 'Вежа миронівська' (0,78), 'Естафета миронівська' (1,69), 'МІП Ассоль' (0,70), 'МІП Ювілейна' (0,83); за *пористістю м'якушу* – 'Трудівниця миронівська' (1,04), 'МІП Ассоль' (1,61), 'Лютесценс 37519' (0,96); за *об'ємом та оцінкою хліба* – 'МІП Ассоль' (1,83; 1,74 відповідно).

Отже, у середньому за всіма варіантами досліду 2016/17–2018/19 рр. сорти 'МІП Валенсія', 'Трудівниця миронівська', 'Естафета миронівська', 'МІП Ассоль', 'Лютесценс 37519' та 'МІП Ювілейна' переважали стандарт 'Подільську' за комплексом показників з урахуванням урожайності.

Ключові слова: пшениця озима, урожайність, фізичні показники якості зерна та борошна, реологічні властивості тіста, хлібопекарські властивості борошна.